

تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه

آزمون پایان ترم نوبت دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

مدت امتحان : ۸۰ دقیقه

نمره به عدد:		نمره به حروف:		نمره تجدید نظر به عدد:		نمره به حروف:		محل مهر و امضاء مدیر							
نام دبیر:		تاریخ و امضاء:		نام دبیر:		تاریخ و امضاء:									
ع		سوالات						ع							
الف) مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)															
۱		چه کسی را به سبب سرودن غزل‌های خیال انگیز و به کار بردن مضمونهای بدیع و گاه دور از ذهن می شناسیم؟ ۰/۲۵													
۲		متن زیر درباره قلمرو فکری سبک هندی است؛ در این متن چند غلط به چشم می خورد؟ شعر هندی شعری معنی گراست؛ نه صورت گرا؛ همچنین شعر در سبک هندی بیشتر در تک بیت خلاصه است و طول و عرض معنا از یک بیت پیشتر نمی رود. الف) هیچ ب) یک پ) دو ت) سه ۰/۲۵													
۳		موضوع کتاب «تاریخ گزیده» چیست؟ (۱ مورد) ۰/۲۵													
۴		نوع نثر هر یک از آثار زیر را بنویسید. ۴-۱) داراشکوه: ۴-۲) عباس نامه: ۰/۵													
۵		کدامیک از گزینه‌های زیر، از ویژگی‌های سبک هندی نیست؟ الف) ورود واژه‌های عامیانه ب) بی دقتی در کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌ها پ) به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول ت) بی توجهی به زبان ۰/۲۵													
۶		جای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید: سبک هندی از اوایل قرن تا اواسط قرن (هق) در تاریخ ادبیات فارسی رواج داشت. ۰/۵													
۷		با سنجش ویژگی‌های فکری سبک‌های خراسانی و عراقی، جدول زیر را پر کنید. ۰/۵													
		<table><tr><td>سبک خراسانی</td><td>سبک عراقی</td></tr><tr><td>.....</td><td>باور به قضا و قدر</td></tr><tr><td>وصال</td><td>.....</td></tr></table>								سبک خراسانی	سبک عراقی		باور به قضا و قدر	وصال	
سبک خراسانی	سبک عراقی														
.....	باور به قضا و قدر														
وصال															
۸		از میان ویژگی‌های زیر، کدام یک مربوط به سبک عراقی نیست؟ الف) «می» اندک اندک جای «همی» را گرفت؛ ب) در شعر این دوره کاربرد غزل بیشتر شد پ) توجه به علوم ادبی بیشتر شد. ت) واقع گرایی یا توجه به دنیای بیرون ۰/۲۵													
۹		چرا شاعران ایرانی به درباره‌های هند روی آوردند؟ (۲ مورد) ۰/۵													
۱۰		کدام شاعر به خاطر ترکیب بند عاشورایی اش زبانزد است؟ ۰/۲۵													
۱۱		از میان ویژگی‌های زبانی نثر سبک هندی، دو مورد را بنویسید. ۰/۵													

صفحه ۱ از ۴

ب) موسیقی شعر (۶ نمره)

۱۲	نام دیگر پایه آوایی همسان دولختی چیست؟	۰/۲۵																																																																																
۱۳	نشانه‌های هجایی واژگان زیر را بنویسید. (۱-۱۳) سمیرا: (۲-۱۳) دل‌نگاری:	۰/۵																																																																																
۱۴	با توجه به بیت زیر، موارد خواسته شده را پر کنید. <table> <tr> <th colspan="16">نشانید که خوبان به صحرا روند / همه کس شناسند و هر جا روند</th> </tr> <tr> <td colspan="15"></td> <td>پایه آوایی</td> </tr> <tr> <td colspan="15"></td> <td>پایه آوایی</td> </tr> <tr> <td colspan="15"></td> <td>وزن</td> </tr> <tr> <td colspan="15"></td> <td>نشانه‌های هجایی</td> </tr> </table>	نشانید که خوبان به صحرا روند / همه کس شناسند و هر جا روند																															پایه آوایی																پایه آوایی																وزن																نشانه‌های هجایی	۱/۷۵
نشانید که خوبان به صحرا روند / همه کس شناسند و هر جا روند																																																																																		
															پایه آوایی																																																																			
															پایه آوایی																																																																			
															وزن																																																																			
															نشانه‌های هجایی																																																																			
۱۵	هر یک از پایه‌های آوایی زیر را به وزن واژه مناسب پیوند دهید. «یک وزن واژه اضافی است.» <table> <tr> <td>(۱) دارای</td> <td>الف) فاعلاتن</td> </tr> <tr> <td>(۲) دبستان‌ها</td> <td>ب) مفتعلن</td> </tr> <tr> <td>(۳) باد صبا</td> <td>پ) مفعولن</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ت) مفاعیلن</td> </tr> </table>	(۱) دارای	الف) فاعلاتن	(۲) دبستان‌ها	ب) مفتعلن	(۳) باد صبا	پ) مفعولن		ت) مفاعیلن	۰/۷۵																																																																								
(۱) دارای	الف) فاعلاتن																																																																																	
(۲) دبستان‌ها	ب) مفتعلن																																																																																	
(۳) باد صبا	پ) مفعولن																																																																																	
	ت) مفاعیلن																																																																																	
۱۶	وزن واژه‌های مصراع پیش رو در کدام گزینه آمده است؟ الف) فعاتن فعاتن فعاتن فعاتن ب) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن پ) مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن ت) مفتعلن مفاعلن // مفتعلن مفاعلن	۰/۲۵																																																																																
۱۷	هر یک از مصراعهای زیر، از تکرار کدام پایه آوایی همسان ساخته شده است؟ ۱۷-۱) اول مرا سیراب کن وان گه بده اصحاب را ۱۷-۲) نه چندان آرزومندم که وصفش در بیان آید	۱																																																																																
۱۸	وزن معادل نشانه‌های هجایی زیر را بنویسید. ۱۸-۱) - U - ۱۸-۲) - U U -	۰/۵																																																																																
۱۹	درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را بررسی کنید؟ ۱۹-۱) در وزن همسان دولختی میانه هر مصراع با درنگ و مکثی آشکار، همراه است. (درست ○ نادرست ○) ۱۹-۲) وزن همسان دولختی از تکرار یک پایه همسان، حاصل شده است. (درست ○ نادرست ○)	۰/۵																																																																																
۲۰	وزن کدام یک از ابیات زیر، از گونه پایه‌های آوایی همسان دولختی است؟ ۲۰-۱) خوش می‌روی به تنها تن‌ها فدای جانت / مدهوش می‌گذاری یاران مهربانت ۲۰-۲) نه چندان آرزومندم که وصفش در بیان آید / و گر صد نامه بنویسم حکایت بیش از آن آید	۰/۵																																																																																

صفحه ۲ از ۴

(پ) زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

۰/۵	۲۱	در موارد زیر نوع تشبیهات را شناسایی کنید. (فشرده و گسترده) (۱-۲۱) گرت ز دست بر آید چو نخل باش، کریم. (۲-۲۱) آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد، نیست باد
۰/۵	۲۲	در مصراع «دیدی که خون ناحق پروانه شمع را/ چندان امان نداد که شب را سحر کند» کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟ معنای مجازی آن را بنویسید.
۰/۵	۲۳	در بیت «آتش است آب دیده مظلوم / چون روان گشت، خشک و تر سوزد» مشبّه و مشبّه‌به را بیابید.
۰/۵	۲۴	در بیت زیر، کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟ قرینه مجاز را بیابید. برآشفت ایران و برخاست گرد / همی هر کسی کرد ساز نبرد
۰/۵	۲۵	در بیت پیشرو کدام «حله» در معنای غیرحقیقی به کار رفته است؟ «با کاروان حله برفتم ز سیستان/ با حله تنیده ز دل بافته ز جان»
۰/۵	۲۶	تشبیه بیت زیر را بیابید و از آن یک استعاره بسازید و در جمله ای به کار ببرید. دگر باره خیاط باد صبا / بر اندام گل دوخت رنگین قبا
۰/۵	۲۷	استعاره در کدام یک از ابیات زیر، از نوع پنهان است؟ (۱-۲۷) تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من / هیچ کس می نپسندم که به جای تو بود (۲-۲۷) ای باد بامدادی خوش می روی به شادی / پیوند روح کردی پیغام دوست دادی
۰/۵	۲۸	در ابیات زیر، نوع استعاره‌ها را بنویسید. (آشکار و پنهان) (۱-۲۸) مرا برف بارید بر پر زاغ / نشاید چو بلبل تماشای باغ (۲-۲۸) شب ایستاده است / خیره نگاه او/ بر چارچوب پنجره من
۰/۵	۲۹	تفاوت‌های آرایه کنایه با مجاز را بنویسید.
۰/۵	۳۰	در بیت زیر یک عبارت کنایی شناسایی کنید و مفهوم کنایی آن را بنویسید. همت مردانه می خواهد گذشتن از جهان / یوسفی باید که بازار زلیخا بشکند
۰/۵	۳۱	درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید. (۱-۳۱) کنایه هم گونه ای از مجاز است که بر بنیاد اصل مجاورت استوار است. (درست ○ نادرست ○) (۲-۳۱) اگر از دو رکن تشبیه فقط «مشبّه‌به» باقی بماند، به آن استعاره آشکار می گویند. (درست ○ نادرست ○)
۰/۵	۳۲	در بیت «زاغی از آنجا که فراغی گزید، / رخت خود از باغ به راغی کشید» عبارت مشخص شده کنایه از چیست؟

(ت) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۱	۳۳	با توجه به بیت زیر، به پرسشهای داده شده پاسخ دهید. ما ز آغاز و ز انجام جهان بی خبریم / اوّل و آخر این کهنه کتاب افتاده است (۱-۳۳) دو ویژگی شعر کلیم کاشانی را در این بیت بررسی کنید. (۲-۳۳) این بیت را از نظر زیبایی شناسی تحلیل و بررسی کنید.
۱	۳۴	با نگرش به بیت های زیر، جدول را کامل کنید. آن یکی آمد در یاری بزد / گفت یارش کیستی ای معتمد گفت من؛ گفتش برو هنگام نیست / بر چنین خوانی مقام خام نیست

	خام را جز آتش هجر و فراق / کی یزد کی وا رهند از نفاق؟ رفت آن مسکین و سالی در سفر / در فراق دوست سوزید از شرر پخته شد آن سوخته؛ پس بازگشت / باز گرد خانه انباز گشت حلقه زد بر در به صد ترس و ادب / تا بنجهد بی ادب لفظی ز لب (۱-۳۴) دو ویژگی ادبی در متن بیابید. (۲-۳۴) یک ویژگی زبانی در متن پیدا کنید. (۳-۳۴) یک ویژگی فکری در متن بیابید.	
۱	با توجه به متن زیر، پاسخ درست را بگزینید. (۱) ای دفتر حُسن تو را فهرست خطّ و خالها / تفصیلهای پنهان شده در پردهٔ اجمالها (۲) آتش فروز قهر تو، آینه دار لطف تو / هم مغرب ادبارها، هم مشرق اقبالها (۳) پیشانی عفو تو را پُرچین نسازد جرم ما / آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثالها؟ (۴) با عقل گشتم همسفر یک کوچه راه از بی کسی / شد ریشه ریشه دامنم، از خار استدلالها (۵) هرچند صائب می روم سامان نومییدی کنم / زلفش به دستم می دهد سر رشتهٔ آمالها (۱-۳۵) در این متن واژگانی عامیانه یافت می شود که از ویژگی های سبک هندی است. (درست ○ نادرست ○) (۲-۳۵) در بیت سوم، «پیشانی عفو» اضافه استعاری است. (درست ○ نادرست ○) (۳-۳۵) قالب شعر قصیده است. (درست ○ نادرست ○) (۴-۳۵) در بیت چهارم یک اضافه تشبیهی و یک جانبخشی یافت می شود. (درست ○ نادرست ○) (۵-۳۵) در بیت پنجم کنایه ای وجود ندارد. (درست ○ نادرست ○)	۳۵
۱	متن زیر را از نظر زیبایی شناسی و قلمرو فکری بررسی کنید. «مجموعه ای می بایست از هر دو عالم روحانی و جسمانی که هم محبت و بندگی به کمال دارد و هم علم و معرفت به کمال دارد تا بار امانت مردانه و عاشقانه در سفت جان کشد.»	۳۶
صفحه ۴ از ۴		

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۱۲ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحدحافظ

نام درس: علوم و فنون ادبی ۲
نام دبیر: محمد نورانی
تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۰۲/۲۹
ساعت امتحان: ۸:۳۰ صبح / عصر
مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

کلید سؤالات پایان ترم نوبت دوم سال تمصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر																																																
الف) مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)																																																		
۱	صائب تبریزی (۰/۲۵) [درس ۷]																																																	
۲	الف) هیچ (۰/۲۵) [درس ۱۰]																																																	
۳	تاریخ پیامبران / خلفای چهارگانه / خلفای بنی عباس / تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ هـ.ق. (یک مورد ۰/۲۵) [درس ۱]																																																	
۴	۱-۴ ساده (۰/۲۵) / ۲-۴ مصنوع (۰/۲۵) [درس ۱۰]																																																	
۵	پ) به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول (۰/۲۵) [درس ۱۰]																																																	
۶	یازدهم (۰/۲۵) / دوازدهم (۰/۲۵) [درس ۱۰]																																																	
۷	باور به اختیار و اراده (۰/۲۵) / فراق (۰/۲۵) [درس ۴]																																																	
۸	ت) واقع گرایی یا توجه به دنیای بیرون (۰/۲۵) [درس ۴]																																																	
۹	به دلیل کم توجهی و بی مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران (۰/۲۵) و از سوی دیگر شاعرنوازی و ادب گرایی سلاطین هند، (۰/۲۵) [درس ۷]																																																	
۱۰	محتشم کاشانی (۰/۲۵) [درس ۷]																																																	
۱۱	۱- در آمیختگی نظم و نثر؛ ۲- کاربرد وجه وصفی. یا هر پاسخ درست دیگر (دو مورد، هر مورد ۰/۲۵) [درس ۱۰]																																																	
ب) موسیقی شعر (۶ نمره)																																																		
۱۲	دوری (۰/۲۵) [درس ۱۱]																																																	
۱۳	۱- ۱۳ سمیرا: U-- (۰/۲۵) ۲- ۱۳ دل نگاری: U-- (۰/۲۵) [درس ۵]																																																	
۱۴	نشانید که خوبان به صحرا روند / همه کس شناسند و هر جا روند <table><tr><td>پایه آوایی</td><td>ن</td><td>شا</td><td>ید</td><td>ک</td><td>خو</td><td>بان</td><td>ب</td><td>صح</td><td>را</td><td>ر</td><td>وند</td></tr><tr><td>پایه آوایی</td><td>هـ</td><td>م</td><td>کس</td><td>ش</td><td>نا</td><td>سن</td><td>د</td><td>هر</td><td>جا</td><td>ر</td><td>وند</td></tr><tr><td>وزن</td><td colspan="3">فعولن</td><td colspan="3">فعولن</td><td colspan="3">فعولن</td><td colspan="2">فعل</td></tr><tr><td>نشانه هجایی</td><td colspan="3">U--</td><td colspan="3">U--</td><td colspan="3">U--</td><td colspan="2">U-</td></tr></table>	پایه آوایی	ن	شا	ید	ک	خو	بان	ب	صح	را	ر	وند	پایه آوایی	هـ	م	کس	ش	نا	سن	د	هر	جا	ر	وند	وزن	فعولن			فعولن			فعولن			فعل		نشانه هجایی	U--			U--			U--			U-		
پایه آوایی	ن	شا	ید	ک	خو	بان	ب	صح	را	ر	وند																																							
پایه آوایی	هـ	م	کس	ش	نا	سن	د	هر	جا	ر	وند																																							
وزن	فعولن			فعولن			فعولن			فعل																																								
نشانه هجایی	U--			U--			U--			U-																																								
۱۵	[درس ۵]																																																	
۱) دارایی ۲) دبستان ها ۳) باد صبا		الف) فاعلاتن ب) مفتعلن پ) مفعولن ت) مفاعیلن																																																

۱۶	پ) مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن [درس ۱۱]
۱۷	۱۷-۱) مستفعلن ۱۷-۲) مفاعیلن [درس ۸]
۱۸	۱۸-۱) U- - فاعلاتن ۱۸-۲) U U- مفتعلن [درس ۵]
۱۹	۱۹-۱) درست (۰/۲۵) [درس ۱۱] ۱۹-۲) نادرست (۰/۲۵) [درس ۱۱]
۲۰	۲۰-۱) خوش می روی به تنها تن ها فدای جانت / مدهوش می گذاری یاران مهربانت [درس ۱۱]
پ) زیبایی شناسی (۶ نمره)	
۲۱	۲۱-۱) تشبیه گسترده (۰/۲۵) / ۲۱-۲) تشبیه فشرده (۰/۲۵) [درس ۳]
۲۲	خون (۰/۲۵) / معنای مجازی: کشتن (۰/۲۵) [درس ۶]
۲۳	مشبه: آب دیده مظلوم (۰/۲۵) / مشبه به: آتش (۰/۲۵) [درس ۳]
۲۴	"ایران": (۰/۲۵) / قرینه مجاز: بر آشفست (۰/۲۵) [درس ۶]
۲۵	«حله» دوم (۰/۲۵) [درس ۹]
۲۶	تشبیه: خیاط باد صبا (۰/۲۵) / باد صبا برای من پیرهنی دوخت (۰/۲۵) (یا هر پاسخ درست دیگر) [درس ۳]
۲۷	۲۷-۲) ای باد بامدادی خوش می روی به شادی / پیوند روح کردی پیغام دوست دادی (۰/۲۵) [درس ۹]
۲۸	۲۸-۱) استعاره آشکار (۰/۲۵) / ۲۸-۲) استعاره پنهان (۰/۲۵) [درس ۹]
۲۹	در مجاز، فقط یکی از دو معنی، قابل دریافت است آن هم معنی غیر حقیقی، اما در کنایه، هر دو معنی دور و نزدیک دریافت می شود؛ ولی معنی دور اراده شده است. (۰/۵) [درس ۱۲]
۳۰	بازار شکستن: کنایه از بی رونق کردن / گذشتن از چیزی: صرف نظر کردن (یک مورد ۰/۵) [درس ۱۲]
۳۱	۳۱-۱) درست (۰/۲۵) [درس ۱۲] / ۳۱-۲) نادرست (۰/۲۵) [درس ۹]
۳۲	رخت کشیدن: کنایه از کوچ کردن (۰/۵) [درس ۱۲]
ت) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)	
۳۳	۳۳-۱) ابداع معنا و خیال رنگین / ضرب المثل ها و الفاظ محاوره: کهنه کتاب / یا هر پاسخ درست دیگر (دو مورد، هر مورد ۰/۲۵) ۳۳-۲) تضاد: اول و آخر؛ آغاز و انجام / کهنه کتاب: استعاره / یا هر پاسخ درست دیگر (دو مورد، هر مورد ۰/۲۵) [درس ۹]
۳۴	۳۴-۱) قلمرو ادبی: کنایه: خام / تشبیه: آتش هجر / استعاره: دست چنار / قالب شعر مثنوی است / یا هر پاسخ درست دیگر (دو مورد، هر مورد ۰/۲۵) ۳۴-۲) قلمرو زبانی: جملات ساده و کوتاه و بدون پیچیدگی نحوی / سادگی زبان / کمی لغات اصیل قدیم / کاربرد دستور تاریخی: بنجهد / یا هر پاسخ درست دیگر (یک مورد، هر مورد ۰/۲۵) ۳۴-۳) قلمرو فکری: شعر عرفانی است و درباره فنا شدن دلشده در دلبر / یا هر پاسخ درست دیگر (یک مورد ۰/۲۵) [درس ۴]

۳۵	(۱-۳۵) درست (۰/۲۵) (۲-۳۵) درست (۰/۲۵) (۳-۳۵) نادرست (۰/۲۵)
۳۶	(۴-۳۵) درست (۰/۲۵) (۵-۳۵) نادرست (۰/۲۵) [درس ۱۲] قلمرو ادبی: تضاد: روحانی و جسمانی / تشبیه: بار امانت / تلمیح به داستان امانت الهی / یا هر پاسخ درست دیگر // قلمرو فکری: نثری است عرفانی / پیام: ارزشمندی عشق و دانش و بندگی (چهار مورد، هر مورد ۰/۲۵) [درس ۹]
جمع بارم : ۲۰ نمره	
نام و نام خانوادگی مصحح : محمد نورانی	
امضاء:	